

گزارش
<div>مسعود حمیدی</div>

رسوبات ناشی از سیلاب‌ها‌مخازن سدهای استان را به‌جای آب پر کرده‌اندو آب منطقه‌ای می‌گوید ناچار است برای حفظ آب موجود درپچه تخلیه رسوبات را بسته‌نگه‌داردو از سویی تنه‌اره کنترل و کاهش ورودرسوبات به‌مخازن سدهاآبخیزداری بالادست سد هاست که نیاز مند اعتباری حدود ۷۴۹ میلیارد تومان است و تنها عملیات یک سد استان به‌اتمام رسیده‌است.

به گزارش خراسان رضوی، به رغم انتقادهایی که برخی کارشناسان محیط‌زیست به سدها وارد می‌کنند، اما وجود سدها برای تأمین انرژی برق آبی کشور لازم است. حداقل طی سیلاب‌های اخیر بر همگان روشن شد که اگر سدها نبودند سیلاب‌ها در خوزستان، استان‌های شمالی و حتی خراسان رضوی فاجعه انسانی به‌وجودمی‌آورد اما در کنار همه این مسائل، سرریز شدن زود هنگام برخی سدهادر کشور مانندسد کمایستان در سیسوار که فروردین سال گذشته بارود گل‌ولای سیلابی و سرریز شدن این سد ممکن بود به فاجعه انسانی در پایین دست ختم شود یک مسئله را بیش‌ازپیش روشن کرد؛ آن‌هم اهمیت جلوگیری یا مدیریت رسوبات و گل‌ولای ورودی به مخازن سدها، این مسئله علاوه بر کاهش عمر مفید سدها و شکننده بودن مقاومت‌ها بر ابر سیلاب‌ها، ظرفیت پذیرش آن‌ها را در دوره‌های پیک و ورود سیلاب‌ها کاهش و منابع کمتری از آب را در خود جای می‌دهد. این جاست که اجرای مطالعات و طرح‌های آبخیزداری در بالادست سدها اهمیت فراوانی می‌یابد.

مدیر بهره‌برداری و نگهداری تأسیسات آبی شرکت آب منطقه‌ای استان در گفت‌وگو با خراسان رضوی در این باره اظهار می‌کند: ظرفیت مفید سدها در طول دوران بهره‌برداری کاهش می‌یابد و دلیل آن ورود رسوبات به مخازن سدها به همراه سیلاب‌هاست. اگر چه ورود سیلاب‌ها به سد اجتناب‌ناپذیر است اما با اقدامات پیشگیرانه و اقدامات بعد از ورود سیلاب می‌توان رسوبات مخازن سدها را کاهش داد.

آمار دقیقی از میزان رسوب سدها وجود ندارد
ادریس قائمی می‌افزاید: فرایند سنجش حجم مفید سدها به‌روز نیست و در بازه‌های زمانی انجام می‌شود و اگر بخواهیم آمار بدسیم که چه میزان رسوب در سدهای استان وجود دارد یا چه میزان ظرفیت سدها از بین رفته بستگی به مطالعات هیدروگرافی و وجود اعتبارات مطالعاتی است.

کنترل رسوبات برخی سدها که خارج از بستر هستند و ورود به عنوان پدیده‌ها شناخته‌اند، کار آسان‌تری است. بیشتر سدها که در مسیر بستر رودخانه‌های استان واقع شده‌اند ورود سیلاب و رسوبات به آن‌ها بدیهدی است. یکی از اقداماتی که در مدیریت سد ها معمول است تخلیه رسوبات در زمان وقوع سیلاب است که طبق دستور العمل‌ها آب از مجاری تحتانی سدها تخلیه می‌شود که ضمن خروج رسوبات مجاری خروجی سدها هم پاک‌سازی شود.

وی می‌گوید: اقدامات پیشگیرانه‌ای که می‌توان انجام داد تا از ورود رسوبات به سدها جلوگیری کرد عبارت‌اند از: شناسایی کانون‌های رسوبی در بالادست سدها که با اقداماتی مانند تثبیت و دیواره سازی با توجه به میزان اعتبارات و اولویت‌های تعیین شده انجام می‌شود. اما عمده‌ترین فعالیت پیشگیرانه اجرای طرح‌های آبخیزداری در بالادست رودخانه‌هاست. در بیشتر سدهای مخزنی استان مانند سد

پنج‌شنبه | ۲۶ فروردین ۱۴۰۰
۲ رمضان ۱۴۴۲

شماره ۴۶۶۶

زهن رضوی

گزارش

رسوبات ناشی از وقوع سیلاب ها، مخازن سدهای استان را فرا گرفته است

سدهای رسوب گرفته

اجرای طرح‌های آبخیزداری به منظور جلوگیری از ورود رسوبات به سدها، حدود ۷۵۰ میلیارد تومان اعتبار نیاز دارد

«سنگر»، «یعقوبی»، «تبارک» هم حجم حدود ۲۰ درصد مخازن آن‌ها را رسوبات پر کرده‌است.

پارادوکس سدها در مناطق خشک

مدیر عامل آب منطقه‌ای استان اما نظر دیگری دارد، او در این باره به خراسان رضوی می‌گوید: ساخت سد در مناطق خشک و نیمه‌خشک باید پارادوکس موجه است. در دستور العمل‌ها؛ بعد از وقوع سیل‌ها درپچه‌های تحتانی سدها باید باز شود تا رسوبات به همراه آب از مخزن سدها خارج شود، اما در مناطق خشک و نیمه‌خشک مانند خراسان رضوی تنها منبع تغذیه‌کننده مخازن سدها، سیلاب‌ها هستند و اگر بخواهیم درپچه‌های تحتانی سدها را بعد از هر سیلاب باز کنیم تا رسوبات سیلاب خارج شود، آبی پشت مخازن سدها باقی نخواهد ماند مانند سدهای «کمایستان»، «پام»، «دوستی» و «فریمان» حتی سد «طرق» که نمی‌توان بعد از وقوع سیل‌ها درپچه‌های تحتانی را در این سدها برای تخلیه رسوبات باز کرد در نتیجه شاهد دیوری رسوبات در مخازن این سدها هستیم. این مسئله باعث کاهش عمر مفید سدها شده است، در نتیجه ما مجبور هستیم که به‌دوریم سدها نسبت به آن چه در طرح مطالعاتی پیش‌بینی شده عمر کمتری داشته باشند هر چند مخازن آن‌ها خالی از آب نباشد. محمد علایی می‌افزاید: علاوه بر این در مناطق نیمه‌خشک ما بر بالادست سدها شاهد چرای بی‌رویه‌ها و نابود شدن پوشش گیاهی هستیم در نتیجه بار رسوبات به‌وسیله سیلاب‌ها به سدها منتقل می‌شود.

وی در باره راهکارهای مقابله با این موضوع می‌گوید: مهم‌ترین راهکار این است که حداقل ۱۰ سال پیش از احداث سد در یک منطقه، خاک‌های آبخیزداری و آبخوان‌داری را در بالادست انجام دهیم که این موضوع یک دستور العمل قانونی است، اگر چه این مطالعات و عملیات در برخی سدهای استان انجام‌شده اما حجم کار بسیار بالاست و اعتبارات دولتی پاسخ‌گوی آن نیست هر چند سال‌ها قبل اخیر اعتبارات این حوزه چند برابر شده‌است.

مدیر عامل آب منطقه‌ای استان مسئولیت اجرای طرح‌های آبخیزداری در بالادست سدها را بر عهد منابع طبیعی می‌اندومی‌گوید: رویه قانونی تعیین شده این‌گونه است که وزارت نیرو پیش از

احداث سد باید به وزارت جهاد و منابع طبیعی اعلام کند تا محدوده احداث، مورد مطالعه و اجرای طرح‌های آبخیزداری قرار بگیرد اما ما همیشه برای احداث سد عجله داریم و از سویی منابع طبیعی نمی‌تواند با این حجم کم اعتبارات همه مطالعات و طرح‌های آبخیزداری را در بالادست انجام دهد.

تنها دنبال حل بحران‌های فوری هستیم

کامران داوری عضو هیئت‌علمی دانشگاه فردوسی مشهد در حوزه مهندسی آب‌ودیر شورای همیاران آب استان، در گفت‌وگو با خراسان رضوی در این باره اظهار می‌کند: وقتی درپچه‌های تحتانی سدها را باز نمی‌کنیم و اجازه می‌دهیم رسوبات، مخازن سدها را پر کنند، یعنی آب فوری را به عمر دراز مدت سدها ترجیح داده‌ایم. امروز در حوزه منابع آب زیرزمینی هم این کار را انجام می‌دهیم ؛ یعنی نیاز فوری توسعه را تأمین می‌کنیم به قیمت نابودی سفره‌های زیرزمینی. در واقع ما به دلیل نگرانی از بحران‌های فوری عقل معیشتی خود را کنار گذاشته‌ایم و نگاه بلندمدت و پایدار به مسائل نداریم. این استاد تمام دانشگاه می‌افزاید: دونهاد آب منطقه‌ای و منابع طبیعی در حوزه سدسازی آبخیزداری بالادست سدها طبق قانون باید با هم هماهنگ و همراه باشند به نظر می‌رسد که این هماهنگی بین این دونهاد ضعیف‌است.

داوری در باره سدسازی در مناطق خشک و آبرگیری سیلاب‌ها نیز می‌گوید: در سدسازی باید نگاهی جامع داشته باشیم و به نیاز سفره‌های زیرزمینی و پایین‌دست توجه کنیم. زمانی سد روی یک رودخانه احداث می‌شود که در یک بازه زمانی ۱۰ ساله حداقل هشت سال پیاپی این رودخانه دبی سیلابی داشته باشد و برتری یکی از این سال‌ها به پنج سال می‌رسد اما در خراسان رضوی سدهایی احداث کردیم که دوره بازگشت آن‌ها هر ۱۰ سال یک‌بار است.

اگر درپچه‌ها باز نمی‌شود چرا ساخته‌شده‌اند؟
دبیر شورای همیاران آب استان در باره باز نکردن درپچه‌های تحتانی سدهای استان می‌گوید:

سدسازی یک مهندسی است و صنعت جدید سدسازی در غرب و کشور‌های پربآب ایجادشده است که ما آن را گرفته‌ولی اصولی را که آن‌ها برای این مهندسی سد تعیین کرده‌اند کنار نگرفتیم. دکتر حمیدرضا رحیمی، مدیر روابط عمومی دانشگاه علوم پزشکی مشهد در باره پیگیری این موضوع می‌گوید: «حراست در حال پیگیری تمام تماس‌های این شخص است تا ردیابی و بعد دستگاه قضایی را دخیل کنیم تا فرد دستگیر شود». وی می‌افزاید: «ما در بخش‌های کرونا بی‌اجازه ورود به کسی را نمی‌دهیم. ممکن است ما پرسنل خطا کار داشته باشیم و چنین کاری را کرده باشند، اما من نه تأیید و نه رد می‌کنم چرا که هنوز ابعدادش برای خود ما مشخص نیست. در ضمن به غیر از کاربر نرم‌افزار دانشگاه و پرونده فیزیکی که حاوی اطلاعات تماس بیمار است، هیچ کس دیگر نمی‌تواند به این اطلاعات دسترسی داشته باشد. کسی بوده که یا به فیزیک پرورنده بیمار دسترسی داشته یا وارد نرم‌افزار شده است. اگر وارد نرم‌افزار شده باشد قطعاً از یک کاربر و گذر و آژه استفاده کرده که قابل پیگیری است، و گر نه در طول این مدت نرم‌افزار آج‌آی.اس ما چون داخل

روزنامه

سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی

خراسان رضوی

انجام‌شده و اعتباری که هزینه شده معادل ۳۲ میلیارد تومان بوده‌است و میزان پیشرفت فیزیکی در مجموع این ۱۵ سد تنها ۳۶ درصد است. اگر چه طی چند سال گذشته اعتبارات خوبی از طریق صندوق توسعه ملی برای اجرای طرح‌های آبخیزداری تخصیص یافته‌است.

نیاز ۷۴۹ میلیارد برای اتمام آبخیزداری سدها
مدیر کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان می‌افزاید: برای اتمام طرح‌های آبخیزداری سدهای استان حدود ۷۴۹ میلیارد تومان اعتبار نیاز است. علاوه بر این، برای سدهایی مانند کمایستان و جوبین اعتباری از محل حوزه سدها (ملی) تخصیص داده نشده‌است و این سدها در طرح‌های ملی مورد تأیید وزارت نیرو نیستند.

بنا بر اطلاعات شرکت آب منطقه‌ای خراسان رضوی هم اکنون ۳۳ سد در استان وجود دارند که ۱۹ سد از این مجموعه سدهای بزرگ و قابل آبرگیری اند و بقیه یا فصلی اند یا خشک شده‌اند. تراز نرمال این سدهایش از ۱/۵ میلیارد مترمکعب است که هم اکنون تنها ۶۹۵ میلیون مترمکعب آب‌پشت سدهای استان ذخیره شده‌است. اگر چه برخی کارشناسان معتقد هستند که احداث سدها در مناطق خشک و نیمه‌خشک دارای مزیت و برای کنترل سیلاب‌ها مفید است اما گروهی نیز معتقدند که به‌جای احداث سدی می‌توان با اجرای

عملیات آبخوان‌داری و نفوذ دادن آب به مجاری زیرزمینی ضمن تقویت سفره‌های زیرزمینی جلوی آثار مخرب سدسازی نیز گرفته شود. با این حال متولیان آب استان با استناد به بحران آب و لزوم استفاده حداکثری از منابع آبی وار دشده به مخازن سدها، اصول مهندسی تخلیه رسوب حاصل از سیلاب‌ها در مخازن سدهای استان را رعایت نکرده و درپچه‌های تحتانی سدها را باز نمی‌کنند اما این تصمیم اگر چه در کوتاه‌مدت می‌تواند منابع آبی را در اختیار قرار دهد اما با توجه به این که بنا به ادعان کارشناسان یکی از دلایل کوتاه‌شدن عمر سدهای کشور ناشی از ورود رسوبات است، چرا اعتبارات لازم برای اجرای طرح‌های آبخیزداری در بالادست سدها تأمین نمی‌شود؟

عملکرد آبخیزداری در سدهای استان خراسان رضوی

ردیف	نام شهر	وسعت حوزه بالا دست (هکتار)	اعتبار مورد نیاز برای اتمام عملیات (میلیون ریال)	پیشرفت فیزیکی (درصد)
۱	ارداک	۴۹۳۰۳	۲۸۸۸۴۴	۸
۲	بار	۲۷۰۹۷	۹۶۴۷۴	۴۴
۳	تبارک آباد	۵۵۵۸۷	۵۵۱۴۲۲	۳۴
۴	درونگر	۱۰۱۳۴۵	۲۳۹۳۷۳	۱۲
۵	دوستی	۱۴۵۶۹۴۳	۳۸۶۴۷۰۵	۱۸
۶	دهن قلعه	۱۸۸۲۹۵	۴۱۶۵۲۹	۱۲
۷	زاوین	۲۷۰۲	۳۷۳۱۱۰	۴
۸	سده	۱۵۳۶۱	۶۷۰۱۳	۰
۹	سنگرد	۱۲۳۷۶۶	۹۷۴۹۳۷	۶
۱۰	شهیدیعقوبی	۲۱۰۹۹۲	۳۸۸۹۴۰	۷۵
۱۱	طرق	۱۶۳۱۳	۰	۱۰۰
۱۲	فریمان	۳۶۶۴۴	۱۲۱۷۴۷	۷۸
۱۳	کارده	۵۵۷۴۱	۶۰۵۲۱	۹۲
۱۴	کمایستان	۹۳۹۹	۱۶۰۰۰	۸۹
۱۵	پام	۴۳۸۷	۲۹۰۰۰	۵۶
	جمع	۲۳۵۲۸۷۴	۷۴۸۸۶۲۶	۳۶

جهت سدهای کمایستان جفتای و پام جوبین اعتباری از محل حوزه سدها (ملی) تخصیص داده شده‌است سدهای کمایستان و پام جزو طرح‌های ملی ردیف مورد تأیید وزارت نیرو نیست.

	
---------------	---------------

خواب بودند. در واقع این کلاهبرداران به افراد بی‌خانمان و معتادان متجاهر مبلغ اندکی می‌پردازند و از آن‌ها می‌خواهند برای باز کردن حساب به بانک بروند.»

پراخت فقط از طریق مراجعه به دانشگاه علوم پزشکی مشهد

رحیمی در پاسخ به این موضوع که برای جلوگیری از اتفاقات مشابه چه توصیه‌ای دارید؟ می‌گوید: «سیستم دانشگاه، سیستم دولتی کاملاً مشخصی است. ما اگر بخواهیم برای هر اقدامی از کسی وجهی دریافت کنیم، حتماً آن فرد باید به یکی از واحدهای دانشگاه مراجعه و پول را از طریق درگاه وارد حساب دولتی کند. اصلاً در هیچ فرایند دانشگاه چنین چیزی وجود ندارد که پول را به حساب شخصی واریز کنند. در دانشگاه‌ها درآمده و باید مبلغی را به شماره کارت مشخصی واریز کنند و فیش آن را به دفترش بیاورند. بنابراین چندین مورد از همکاران خود ما هم مورد کلاهبرداری قرار گرفته‌اند». وی در باره پیگیری های قضایی بیان کرد: «مادر همین چندموردی که خورد کردیم با هشت شماره کارت بانکی و هشت کد ملی مختلف روبه‌رو شدیم که بعد از بررسی برخی از آن‌ها معتادان متجاهر یا کارتن

سیستم دانشگاه است، قابل هک کردن نیست. یعنی یکی باید داخل دانشگاه و پشت سیستم های دانشگاه بنشیند تا بتواند از نرم‌افزار استفاده کند. لذا این مسئله دست‌ری‌ها را محدود می‌کند». وی تصریح کرد: «امیدوارم بررسی‌هایی که همکاران ما انجام می‌دهند به نتیجه برسد. قطع به‌یقین می‌توانیم این موضوع را پیگیری کنیم». مدیر روابط عمومی دانشگاه علوم پزشکی خاطر نشان کرد: «حتی‌چندی پیش کلاهبرداری دیگری صورت گرفت که مدتی درگیر آن شده بودیم. افرادی با پزشکان و کسانی که برای حج سال بعد ثبت‌نام کرده بودند، تماس می‌گرفتند. فرد مذکور با تقلید صدا خودش را دکتر بحرینی (رئیس دانشگاه علوم پزشکی مشهد) معرفی می‌کرده است. این شخص به این پزشکان می‌گفته که اسامی آن‌ها برای حج درآمده و باید مبلغی را به شماره کارت مشخصی واریز کنند و فیش آن را به دفترش بیاورند. بنابراین چندین مورد از همکاران خود ما هم مورد کلاهبرداری قرار گرفته‌اند». وی در باره پیگیری های قضایی بیان کرد: «مادر همین چندموردی که خورد کردیم با هشت شماره کارت بانکی و هشت کد ملی مختلف روبه‌رو شدیم که بعد از بررسی برخی از آن‌ها معتادان متجاهر یا کارتن

شخصی طی تماس تلفنی با خانواده بیمار کرونا بی‌بهانه تزریق واکسن از آن‌ها ۲۸ میلیون تومان اخاذی کرد

کلاهبرداری با تقلید صدای پزشک!

نیاز به تزریق سه واکسن است که اولین واکسن را باید تا ۲ ساعت دیگر تزریق کنم. این واکسن در بازار آزاد نیست و سهمیه بیمارستان است من هم برای شمار ایزنی کردم تا آن را گرفتیم. بنابراین اگر مایل هستی دیپول را واریز کنی تا اولین تزریق را انجام بدهم». وی سپس مدعی می‌شود که بعد از تماس فرد ناشناس پول خواسته شده را به شماره کارت بانکی... واریز کرده است. این خانم در پاسخ به این سوال که چرا تردیدی نکردند و برای اطمینان با بیمارستان تماس نگرفتند، می‌گوید: «باور کنید با همان صدای پزشک معالج مادرم صحبت می‌کرد. آن‌هم با لحن کاملاً دلسوزانه. جالب این جاست که در مکالماتش با ما از همان کلماتی استفاده می‌کرد که ما از طریق تماس به مادرمان گفته بودیم. از این جهت اطمینان پیدا کردیم که این شخص در بیمارستان حضور داشته و شاهد مکالمات ما بوده‌است. از طرفی دیگر هم بیمارستان اطلاعات مادر مرا حتی به ما نمی‌دهد و می‌گوید این اطلاعات محرمانه است. به همین

کلاهبرداری از برخی پزشکان دانشگاه

علوم پزشکی مشهد

پس از تماس این شهروند برای پیگیری ما جابجا مسئولان دانشگاه علوم پزشکی مشهد تماس